

پوشه کار الکترونیکی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۷/۰۶

تاریخ پذیرش و انتشار: ۱۳۹۴/۱۰/۳۰

دکتر زینب گلزاری^۱

مقدمه

پوشه کار در مستند سازی مهارت‌ها و دستاوردهای حرفه‌ای و ارزیابی آموزشی استفاده می‌شود. استفاده از تکنولوژی پیشرفته و توسعه اینترنت و وب از اواسط ۱۹۹۰ کاربرد آموزشی پوشه کار را به صورت الکترونیکی پیشرفته و کمی پیچیده کرده است، به طوری که معلمان و دانش‌آموزان در استفاده از این رویکرد در یادگیری و آموزش گاه دچار نگرانی می‌شوند. البته دغدغه آنها به علت عدم آشنایی با چگونگی استفاده از ابزارهای الکترونیکی، ناتوانی از کاربرد پوشه الکترونیکی و نیز ارزشیابی مداوم است.

استفاده از پوشه کار الکترونیکی؛ یکی از ابزارهای فاوا؛ باید به عنوان یکی از مهارت‌های توسعه و ارزیابی در قرن ۲۱ به دانش‌آموزان آموخته شود. پوشه کار الکترونیکی باعث توسعه یادگیری می‌شود و به دانش‌آموزان انگیزه می‌دهد (جانسون و سابرنا، ۲۰۱۰)^۲. دانش‌آموزانی که فعالیت‌های خود را در پوشه الکترونیکی ثبت می‌کنند، در یادگیری فعال‌اند و نمرات آنها در مقایسه با دانش‌آموزان دیگر، بیشتر است. همچنین پوشه کار الکترونیکی فرصت‌های بهبود یادگیری و تدریس را فراهم می‌کند. تغییر مدیریت و دستیابی به فناوری‌های جدید در آموزش و یادگیری را می‌توان به عنوان یکی از اهداف استفاده از پوشه الکترونیکی برشمرد. همچنین پوشه کار الکترونیکی می‌تواند در مواردی چون مشارکت و پژوهش، درگیری در کار گروهی، مدیریت و یا حتی به عنوان سوابق تحصیلی و شغلی برای استخدام افراد مورد استفاده قرار گیرد (فیشر و هیل، ۲۰۱۵)^۳

تعریف پوشه کار الکترونیکی

پوشه کار الکترونیکی ممکن است بسته به کارکردها و زمینه‌ای که در آن توصیف می‌شود تعاریف متفاوتی داشته باشد. با این حال چند نکته کلیدی در همه تعاریف وجود دارد:

- حق تألیف (پوشه کار الکترونیکی به کسی تعلق دارد که آن را ایجاد کرده است)
 - ساختار محتوا (محتوای پوشه کار الکترونیکی با شیوه یا روش مشخصی سازمان یافته است)
 - گزینش محتوا (پوشه کار الکترونیکی مجموعه محتوای هدفمندی را ارائه می‌کند)
 - ارائه آثار (پوشه کار الکترونیکی ارائه دهنده آثار معتبری است که شایستگی یادگیرنده را اثبات می‌کنند)
 - بازخورد (در هر نوع پوشه کار الکترونیکی، یادگیرنده از بازخورد برای سازمان دادن محتوا استفاده می‌کند)
 - قالب دیجیتالی (پوشه کار الکترونیکی در قالب دیجیتالی ارائه می‌شوند)
- پوشه کار الکترونیکی به هر منظوری که مورد استفاده قرار گیرد، حداقل بیانگر سه کارکرد است: نمایش آموخته‌های فرد، پیشرفت فرایند یادگیری و ارزیابی تولیدات یادگیری (برازدیکیس و والین ویسن، ۲۰۱۴)^۴.

zgolzari@yahoo.com

2. Johnson R.S, J. Sabrina

3. Fisher, Hill

4. Valineviciene. Brazdeikis

۱. عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران جنوب

پوشه کار الکترونیکی دانش آموزی، فضای کاری دیجیتالی و پویایی است که به وسیله آن دانش آموزان می توانند به مواردی چون یادگیری هدفمند، نمایش ایده ها، دریافت بازخورد و ارائه یادگیری و دستاوردهای خود، دست پیدا کنند.

تاریخچه

تاریخچه پوشه کار الکترونیکی به مشارکت دانشکده محاسبات کامپیوتری و پردیس تولید نمونه کار الکترونیکی در اواخر دهه ۱۹۸۰ برمیگردد. در اوایل سال ۱۹۹۰ پوشه کار الکترونیکی بر روی سی دی رم ذخیره می شد. اواسط دهه ۱۹۹۰ شبکه جهانی وب و ابزارهای ویرایش آن ظهور پیدا کرد و افراد امکان ایجاد وب سایت هایی تحت عنوان وب فولیو^۱ را پیدا کردند که بعدها توسعه و تولید آن مورد توجه آموزش و پرورش به ویژه آموزش رسمی قرار گرفت (فنتن، ۲۰۱۱).^۲ در سال ۱۹۹۸ گروهی از معلمان و دانش آموزان برای ذخیره موضوعات و فعالیت های مربوط به خود از محیط یادگیری مبتنی بر وب تحت عنوان^۳ FLE3 استفاده کردند. در سال ۲۰۰۳ سیستم مبتنی بر وب تعاملی فضایی تحت عنوان تجارت و سود آوری در اختیار کاربران قرار داد تا بتوانند مهارت های خود را منعکس کنند و از بازدیدکنندگان بازخورد دریافت کنند. از سال ۲۰۰۵ تحقیقات در حوزه پوشه کار الکترونیکی افزایش پیدا کرد و در سال ۲۰۰۸، آت ول^۴ پیشنهاد ارائه تکالیف درسی در محیط سه بعدی را مطرح کرد. وی معتقد بود هدف از استفاده پوشه کار الکترونیکی ارائه بهترین کار از سوی یادگیرنده است و یادگیری با کمک پوشه کار الکترونیکی جذاب تر خواهد بود (آت ول، ۲۰۰۸ به نقل از آلکس فنتن ۲۰۱۱).

مزایای پوشه کار الکترونیکی

- ۱- توسعه مهارت. ایجاد پوشه کار الکترونیک موجب توسعه مهارت های تکنولوژی چند رسانه ای و نیز ارتباط بیشتر سواد اطلاعاتی و مهارت های حل مسئله می شود. پوشه کار الکترونیکی همچنین روشی برای نمایش مهارت های تکنولوژی و مدل سازی این مهارت ها برای دیگران است.
- ۲- بهبود یادگیری. پوشه کار الکترونیکی به جهت ویژگی انعطاف پذیری زمانی و مکانی که دارد مشوق یادگیری است. پوشه کار الکترونیکی تصویری غنی از یادگیری و قابلیت های دانش آموز ارائه می دهد و یادگیری مطمئن را موجب می شود. دانش آموزان را در نمایش یادگیری های گذشته و دستاوردهای یادگیری حال حاضر مشارکت می دهد و به دانش آموزان در ایجاد ارتباط بین پروژه های رشته خود و پروژه های غیر درسی کمک می کند. همچنین به آنها نحوه مدیریت رشد حرفه ای خود را می آموزد تا در یادگیری مادام العمر مشارکت کنند. در آخر، پوشه کار الکترونیکی به یادگیرنده کمک می کند تا به اهداف یادگیری دست یابد.
- ۳- بازخورد. دانش آموزان می توانند به طور مرتب و سریع، در فرایند ایجاد پوشه کارهایشان با کمک ارتباطات رسانه های دیجیتال، بازخورد دریافت کنند.
- ۴- تفکر. درست مشابه اسناد کاغذی سنتی، پوشه کار الکترونیکی، مشوق دانش آموزان به تأمل در کارهایشان است و نیز تفکر درباره دلایل انتخاب بخش های خاصی که در نمونه کارهایشان قرار داده اند. دانش آموزان تشویق می شوند که در کل فرایند پوشه کار متفکر باشند و از این تفکر برای یکپارچه کردن تجارب یادگیری و یافتن معنا در آنها استفاده کنند.
- ۵- رضایت. تدوین کنندگان پوشه کار الکترونیکی، احساس غرور و رضایت از کارشان دارند.

1. webfolios
2. Fenton
3. Future learning environment
4. Attwell

۶- **ارزشیابی.** پوشه کار الکترونیکی دانش آموزان را در فرایند ارزشیابی و سنجش درگیر می کند، به طوری که به طور مستمر پوشه کارهایشان را مشاهده و پالایش می کنند. دانش آموزان درک بهتری از ارزشیابی پیدا می کنند و می توانند از این ارزیابی برای بهبود یادگیری پایدار استفاده کنند.

۷- **آثار.** در پوشه کار الکترونیکی محصولات گوناگونی می تواند گنجانده شود. پوشه کار الکترونیکی شامل عناصر متنی و چندرسانه ای همچون تصاویر، گرافیک و ضبط صدا و ویدئو است.

۸- **به روز رسانی.** ویرایش و روزآمد کردن پوشه کار الکترونیکی آسان است، به همین خاطر احتمال بازبینی آنها بیشتر است.

۹- **قابلیت انتقال و اشتراک.** پوشه کار الکترونیکی از آنجا که می تواند در وب ذخیره شود، اشتراک با دیگران و انتقال آنها به یک سیستم جدید یا محیط کار جدید آسان است. به همین دلیل، دوره عمر و موجودیت آن از پایان دوره درسی یا دانشگاهی فراگیرنده، فراتر می رود.

۱۰- **بازدیدکنندگان.** به دلیل قابلیت دسترسی آسان، مخاطبان بسیاری در رده های سنی متفاوت می توانند از پوشه کار الکترونیکی بازدید کنند.

۱۱- **سازماندهی.** پوشه کار الکترونیکی را می توان به سادگی سازماندهی و مستند کرد. به خاطر طبیعت الکترونیکی این پوشه ها، می توان با لینک هایی که ایده ها و محصولات را به هم مرتبط می کنند، سازمان داد. به همین دلیل پوشه کار در مستند سازی مهارت ها و دستاوردهای حرفه ای و ارزیابی آموزشی به سادگی قابل استفاده است.

۱۲- **ذخیره سازی.** از آنجا که پوشه کار الکترونیکی نیازی به کلاسورهای پر از کاغذ ندارند و فضای فیزیکی اشغال نمی کنند، به راحتی و به شکل کارایی قابل ذخیره سازی و نگهداری هستند.

۱۳- **هزینه.** پوشه کار الکترونیکی، بخصوص برای تولید مجدد، هزینه زیادی ندارد. هزینه های اولیه راه اندازی نرم افزار و تجهیزات ممکن است بالا باشد اما در صورتی که بتوان بر مشخصات عمومی توافق کرد، پوشه کار الکترونیکی، پتانسیل این را دارد که مطابق با مناطق و کشورهای مختلف استانداردسازی شوند.

۱۴- **حریم خصوصی.** پوشه کار الکترونیکی می تواند دارای ویژگی حریم خصوصی باشند تا از کار دانش آموز محافظت کنند. دسترسی می تواند تنها به افرادی که دانش آموزان می خواهند کارهایشان را ببینند محدود شود.

معایب پوشه کار الکترونیکی

برای پوشه کار الکترونیکی با وجود محاسن و مزایای بسیاری که عنوان شد، معایبی نیز بیان شده است که از آن جمله می توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱- نیاز به سخت افزار و نرم افزارهای مطمئن و استاندارد و نگهداری از آنها

۲- کمبود مهارت و مشکلات تکنیکی کاربران

۳- نیاز به پشتیبانی در زمان برخورد با مشکلات

۴- نیاز به فضای ذخیره سازی کافی و قابلیت اطمینان سرور

۵- زمان بر بودن تهیه پوشه کار الکترونیکی

۶- مسائل مربوط به حق کپی رایت و مالکیت معنوی

۷- مشکلات مربوط به امنیت و حریم خصوصی داده ها

از جمله معایب دیگری که برای پوشه کار الکترونیکی مطرح شده است عدم وجود ابزارهای نظام‌مند ارزشیابی است (بارت، ۲۰۰۵)^۱. این در حالی است که طراحی دستورالعمل و معیار استاندارد جهت سنجش دانش و مهارت دانش‌آموزان و ارزشیابی از پوشه کار الکترونیکی به عنوان راه حل مناسبی برای حل مشکل سیستم ارزشیابی ضعیف پوشه کار الکترونیکی پیشنهاد شده است (ناکازاوا، ۲۰۱۰)^۲.

دورنمای استفاده از پوشه کار الکترونیکی

پیاده سازی پوشه کار الکترونیکی نیازمند ملاحظاتی است. اولین مسأله بحث پذیرش است. مسأله مهمی که مطرح می‌شود این است که احتمال پذیرش و استفاده از پوشه کار الکترونیک در بین یادگیرندگان چقدر است؟ آیا سیستم کاربری پوشه کار الکترونیکی به اندازه کافی کاربر پسند است؟ نکته دیگر نگهداری از پوشه کار الکترونیکی است. سوال این است که در طول زمان، اطلاعات چگونه نگهداری خواهند شد؟ چه سیاست‌هایی برای انتقال یا حذف پوشه کار الکترونیکی مورد نیاز است؟ چگونه نیازمندی‌های ذخیره‌سازی بلندمدت مدیریت خواهند شد؟ و نکته آخر اینکه آیا می‌توان استانداردهای ارزیابی از پوشه کار الکترونیکی را در یک سیستم در حال توسعه که هنوز استانداردهای قوی در آن برقرار نشده است، لحاظ کرد.

نتیجه گیری

پوشه کار الکترونیک باعث توسعه مهارت‌های تکنولوژی چندرسانه‌ای می‌شود و تصویر غنی از صلاحیت‌ها و یادگیری دانش‌آموزان فراهم می‌کند. همچنین تبادل ایده‌ها و بازخوردها را تسهیل می‌کند. بسیاری از ابزارهای ارزشیابی، بر روی بررسی نتایج حاصل از آموزش و یادگیری متمرکز شده است در حالیکه در پوشه کار الکترونیکی، فرایند یادگیری و مراحل پیشرفت دانش‌آموز، در ارزشیابی مورد توجه قرار می‌گیرد و دانش‌آموزان کنترل بیشتری بر روی فعالیت‌های خود دارند و نسبت به آموخته‌های خود احساس مالکیت می‌کنند. دانش‌آموزانی که در مسیر یادگیری خود از پوشه کار الکترونیکی استفاده می‌کنند، در جریان یاددهی و یادگیری به صورت فعال ظاهر می‌شوند. آنها بر یادگیری خود نظارت و مدیریت کرده و در حوزه شناختی و عاطفی، پیشرفت خود را در طول زمان مشاهده و موفقیت را تجربه می‌کنند و در این مسیر به یادگیری مادام‌العمر تشویق می‌شوند.

منابع

- Alex Fenton.(2011). Open access E-portfolios: Student motivations for the digital curation of professional identities for lifelong learning. University of Salford
- Barrett, H. (July 2005). Educational Assessment, an LEA Journal, for an issue focusing on Assessing Technology Competencies.
- Carney, J., & Barrett, H.(July 2005). Conflicting Paradigms and Competing Purposes in Electronic Portfolio Development. Educational Assessment, an LEA Journal.
- Fenton, A. (2011). Open access E-portfolios: Student motivations for the digital curation of professional identities for lifelong learning
- Johnson R.S,J.sabrina. (March 2015). Eportfolio Adoption and Implementation in a Multiple Campus University Environment. Literacy Information and Computer Education Journal (LICEJ),, Volume 6, Issue 1,.
- MarieB.Fisher,Andrew.J.Hill. (March 2015). Eportfolio Adoption and Implementation in a Multiple Campus University Environment. Literacy Information and Computer Education - Journal (LICEJ),, Volume 6, Issue 1,.

1. Helen.Barrett

2. Yamamoto.T,Nakazawa.M

Vaino Brazdeikis ,Gintare Valineviciene. (2014). Review of Existing ePortfolio Policies and Practices. The center of information technology in education (CITE), Lithuania, 8-18.

Yamamoto, T. (2010). Choosing an Optimal e-Portfolio System for the Institution Lessons Learned from the Other Universities –. Oracle Student Learning (OSL)